

LÆREBOG I FANGST FOR SYD- OG NORDGRØNLAND

Udgiver: Den kongelige grønlandske Handel.

Dansk bogproduktion af i dag er i høj grad præget af æstetik, hvad bogens udseende angår. Der lægges enorm vægt på papir, tryk, bind og illustration, men ofte er teksten i forhold hertil så svag og spinkel, at der i virkeligheden opstår en mesalliance. Sjældnere er det, at en værdifuld tekst serveres prunkløst og beskedent, et eklatant eksempel herpå er dog den stencilerede bog: Lærebog i Fangst for Syd- og Nordgrønland, som Den kongelige grønlandske Handel udgav i december. Bogen ligner af udseende en ministeriel betænkning, men det glemmer man, så snart man begynder at læse teksten, som på en fascinerende måde åbner en stort set ukendt verden for danske læsere.

Fangere i Syd- og Nordgrønland, de fleste for længst afdøde, men alle nævnt ved navn, skildrer i et sprog, som man mærker må være ret direkte og pietetsfuldt oversat, deres forskellige former for jagt og fangst. De tager læseren, og navnlig ham som intet kendskab har i forvejen, med på fangst fra kajak og fra stori, og hvilke pædagoger har de ikke været.

Man fanger blåside og sortside, klapmyds og hvidhval, bjørne, ræve og rensdyr, man fisker hajer, laks, torsk hellefisk og rødfisk, og man jager edderfugle og alke og fanger ryer i snare.

Selv om man ikke er hverken jæger eller fanger og slet ikke skulle have noget ønske om at blive det, så er disse fangeres skildringer så besnærende læsestof, at man næsten ikke kan lægge bogen fra sig. Så godt som hver eneste skildring viser, at de grønlandske fangere har været i besiddelse af en helt enestående fortælleevne, og man mærker tydeligt, at de videregiver ikke blot deres egne erfaringer men også, hvad de mundtligt har arvet fra deres forfædre, hvad angår viden om jagt, redskaber og dyr.

De har virkelig studeret dyrenes vaner og adfærd, de har afluret dem deres svagheder og fundet ud af hvilke fangtredskaber, der egnede sig for de forskellige former for fangst.

Bogen, der er på 132 sider, skildrer først og fremmest fangst og fangstforhold, men helt ubevidst er disse fangere kommet til også at fortælle noget om sig selv, noget som måske ikke er så almindeligt i Grønland mere. Derfor er bogen af stor folkloristisk og etnologisk værdi, man kan godt læse den flere gange og hver gang få ny viden om det nære forhold, der var mellem eskimoerne og naturen, som gav dem mulighed for at klare sig gennem århundreder i en barsk og ubarmhjertig natur.

Oversættelsen er foretaget af afdøde kolonibestyrer Aage Bistrup fra de to små bøger, som ud-

kom på grønlandsk i Godhavn og Godthåb i 1922 og 23, og som nu er store sjældenheder. I forordet til denne danske udgave nævner direktør Hans C. Christiansen bl. a., at den kongelige grønlandske Handel har udgivet den i håb om, at bogen vil kunne glæde læsere, der får den i hænde. Dette håb må være gået i opfyldelse, for sjældent har en så beskedent bog af ydre haft et så spændende og interessant indhold. h. c.

Børge Fristrup: GRØNLANDS GEOGRAFI Gyldendal, lærebog.

På Gyldendals forlag har geografen og glaciologen Børge Fristrup, der vil være dette tidsskrifts læsere velbekendt, udgivet en smuk og nyttig lille bog: Grønlands geografi, som i henhold til forordet er beregnet til geografiundervisningen i gymnasiet to ældste klasser og i seminarierne.

Bogen er imidlertid den første egentlige Grønlands-geografi, der foreligger, og så interessant, at den reelt hører hjemme i enhver Grønlands-interesserets bibliotek.

Bogen er baseret på de nyeste forskningsresultater, danske og internationale, inden for en række områder og rummer derfor så mange nye oplysninger, at den ikke kan undværes, hvis man virkelig vil vide besked. Desuden er den så klart skrevet og så overskuelig, at den udgør en overordentlig let tilgængelig og kortfattet håndbog.

Under afsnittet: Klima, plantevækst og dyreliv gives eksempelvis en række oplysninger, som utvivlsomt vil forbyde læsere, der ikke har personligt kendskab til Grønland. Forfatteren nævner således, at Grønland trods sit polare klima har over 4000 kendte plantearter, 500 af disse er højere planter, de resterende er mosser, svampe, alger og laver. Som man kunne vente det, er artsrigdommen størst i Sydgrønland, men det, at der i Peary Land er fundet over 100 forskellige karplanter, er imponerende og overraskende. Der findes i Grønland ialt 35 plantearter, som kun kendes herfra, og hvem skulle vel tro, at Grønlands insektfauna omfatter omkring 700 arter.

Afsnittene om befolkningen, eskimoerne, deres indvandring, nordboerne, koloniseringen og befolkningsudviklingen er en kort og klar oversigt, der netop siger, hvad i hvert fald alle danske burde vide.

Bogen er illustreret med udmærkede fotografier, glimrende kort og diagrammer, som siger mere end mange ord.

Børge Fristrups bog om Grønlands geografi er en fortræffelig lille bog, som fortjener stor udbredelse også uden for gymnasier og seminarier. h. c.